

Debussy și Rachmaninov

Concertul Orchestrei Naționale Radio condusă de Valentin Doni în 4 decembrie 2015 a fost un eveniment: nu știu să se fi cântat *La damoiselle élue* de Claude Debussy la București în ultimele câteva decenii. Programele de concert dirijate de Valentin Doni sunt întotdeauna interesante stilistic; cel din seara de 4 decembrie a fost construit pe doi piloni contrastanți, Debussy și Rachmaninov – muzica franceză și muzica rusă, două culturi diferite, doi compozitori aparținând unor zone stilistice distincte, având însă legături subtile: atracția pentru simbolism, viziunea largă, melancolia trecutului.

Poate că melancolia trecutului e fermentul picturii preraphaelite și a celei simboliste; dacă tânărul Debussy a fost atras pe la 1888 de poemul și picturile lui Dante Gabriel Rossetti, Rachmaninov a compus în 1908-1909 poemul simfonic *Insula morților*, sub impresia unei reproduceri în alb-negru a unuia din tablourile lui Böcklin, cu același nume. E semnificativ faptul că Rachmaninov preferă varianta în alb-negru a tabloului, jocul gri-urilor necolorate, neîndulcite de pigmenții tabloului în ulei, pe când Debussy a fost în primul rând frapat de textul poemului lui Dante Gabriel Rossetti și nu de tabloul acestuia. De altfel, bogăția timbrală nu este pe primul loc nici în *Insula morților* nici în cantata lui Debussy; dacă elementul vizual e puternic în piesa lui Rachmaninov, cantata lui Debussy dezvăluie o lume mistică interiorizată, de inspirație wagneriană.

În schimb atracția marilor spații aruncă o punte între *Marea* lui Debussy și *Dansurile simfonice* ale lui Rachmaninov, chiar dacă *Marea* este pentru impresionismul muzical la fel de importantă că, să zicem, *Nymphéas*-urile lui Monet pentru cel plastic, pe când *Dansurile simfonice* ale lui Rachmaninov se nutresc dintr-o tradiție postromantică, dar îi și depășesc cu mult granițele. Altminteri, *Marea* lui Debussy este „muzica în stare de fericire”, pe când la Rachmaninov stihiiile sunt adesea amenințătoare.

Astfel, programul concertului s-a constituit într-un fel de triptic, partea vocal-simfonică din mijloc, *La damoiselle élue*, de inspirație simbolistă și wagneriană fiind flancată de „volet-urile” de asemenea tripartite ale *Mării* și *Dansurilor simfonice*.

Un program splendid, alcătuit pe criterii estetice și stăpânit cu măiestrie, rafinament și anvergură de Valentin Doni, care a navigat prin registrele stilistice cu o remarcabilă suplețe. Cultura sa, rafinamentul, tehnica dirijorală diversă și subtilă, auzul armonic și gândirea de compozitor, suplețea schimbărilor agogice au făcut din *Marea* un regal sonor. Orchestra a cântat colorat și omogen, iar suflătorii merită din plin o mențiune specială, mai ales trompetiștii și corniștii, cu știmate dificile tehnice.

În *La damoiselle élue*, densitatea orchestrației și spațiile mari - cerul, pământul, abisurile din text, dar și spațiul fizic al sălii - au avantajat vocea caldă, consistentă a mezzosopraniei Antonela Bărnat (o apariție chiar de inspirație preraphaelita în acea seară, în ton cu muzica!), punând însă la încercare puterea de emisie a sopranei Mihaela Mingheraș; timbrul cristalin al sopranei a surprins

agreabil la început; pe parcurs însă eforturile vocale și implicația corporală au crescut vizibil, fără efect sonor.

Dansurile simfonice au dat întreaga măsură a temperamentului viu și puternic al lui Valentin Doni, muzician autentic, niciodată tentat de efecte histrionice, căruia îi este foarte aproape și lirismul reținut al lui Rachmaninov. Sonoritățile quasi-raveliene din partea a doua, excelentele unisoane de la corzi, precizia instrumentelor de percuție, gravitatea motivelor religioase

Valentin Doni

și vivacitatea diabolică a *allegro*-ului final, întreaga concepție a interpretării au fost răsplătite de un public entuziast.

Lena VIERU CONTA

Concert simfonic la Opera Națională din București

În cadrul programului de evenimente speciale, Opera Națională București a oferit publicului în 29 noiembrie 2015 un concert simfonic desfășurat sub genericul „*Fantastica*”, în care au fost prezentate două creații de referință din perioada romantismului muzical: *Concertul pentru violoncel și orchestră în si minor op. 104, B.191* de Antonin Dvořák și „*Simfonia fantastică*” opus 14 de Hector Berlioz.

Manifestarea muzicală face parte dintr-un proiect de anvergură al instituției, inițiat în 2013, ce urmărește diversificarea ofertei artistice prin intermediul stagiunii simfonice paralele, menite să valorifice calitățile muzicienilor din ansamblul orchestral. Alături de Orchestra Operei Naționale, pe scenă s-au aflat doi invitați de marcă: dirijorul **Radu Popa**, de la Filarmonica „Banatul” din Timișoara și tânărul violoncelist **Ștefan Cazacu**.

Publicul numeros care a participat la concert a apreciat valoarea incontestabilă a repertoriului precum și profesionalismul muzicienilor. Prima parte a programului l-a avut ca solist pe Ștefan Cazacu - student la UNMB, cu un stagiul de un an la Universitatea de Arte din Viena. Excelent violoncelist, în vârstă de 21 de ani, aparținând unei distinse familii de muzicieni; interpretul a obținut premii